

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 12/2001 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets beslut om utvidgning av Europols mandat till att omfatta de allvarliga former av internationell brottslighet som finns förtecknade i bilagan till Europolkonventionen

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 14 september 2001 statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets beslut om utvidgning av Europols mandat till att omfatta de allvarliga former av internationell brottslighet som finns förtecknade i bilagan till Europolkonventionen (U 59/2001 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde

samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande om ärendet till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- polisöverinspektör Kaarle J. Lehmus, inrikesministeriet
- kriminalinspektör Anssi Kangas, Centralkriminalpolisen.

STATSRÅDETS SKRIVELSE

Förslaget till rådets beslut

I förslaget till rådets beslut föreslås att den europeiska polisbyrån Europols mandat utvidgas till att omfatta de allvarliga former av internationell brottslighet som finns förtecknade i bilagan till Europolkonventionen. I bilagan ingår

- brott mot liv, hälsa och frihet; mord och grov misshandel;
- brott mot enskild och offentlig egendom och bedrägeri och
- olaga handel och angrepp på miljön.

Enligt förslaget skall rådet på förslag av Europols styrelse fastställa vilka former av brott som

skall prioriteras inom det praktiska arbetet och ålägga Europols direktör att informera styrelsen.

Vidare framgår det av statsrådets skrivelse att syftet är att Europols mandat senare utvidgas till att omfatta alla allvarliga former av internationell, organiserad brottslighet. Denna utvidgning av mandatet förutsätter att Europolkonventionen ändras. Samtidigt berättigas Europol eventuellt att anmoda medlemsländer att påbörja utredningar och Europols tjänsteinnehavare möjlighet att delta i en stödfunktion i gemensamma utredningsgrupper.

Statsrådets ståndpunkt

Initiativet till utvidgning av Europols behörighet i överensstämmelse med konventionens bilaga

Regeringen understöder en sådan ändring av Europolkonventionen i första skedet att Europols behörighet genom rådets beslut utvidgas till att omfatta alla brott som nämns i bilagan till Europolkonventionen. Regeringen konstaterar att tillämpningsområdet för Europolkonventionen utvidgas på ett betydande sätt och att Europols beredskap att svara på medlemsländernas förväntningar om stöd vid brottsutredningar blir bättre i och med ändringen.

Ändringen av Europolkonventionen genom utvidgning av Europols behörighet till att omfatta alla allvarliga former av internationell, organiserad brottslighet i allmänhet och genom att berättiga Europol att anmoda ett medlemsland att påbörja en brottsutredning och att delta i gemensamma utredningsenheter.

Regeringen meddelar att den preliminärt understöder en utvidgning av Europols behörighet i det andra skedet till att omfatta alla allvarliga

former av internationell, organiserad brottslighet som berör två eller flera EU-länder.

I och med ändringen utvidgas Europols behörighet ytterligare. Det innebär att Europols verksamhet effektiviseras i det avseendet att byrån inte längre är bunden vid vissa särskilda former av brottslighet utan behörigheten blir allmän.

Regeringen understöder även Europols rätt att i särskilda fall anmoda ett medlemsland att påbörja en brottsutredning. I Europols verksamhet och i synnerhet i analysenhetens arbete kan det komma fram omständigheter som myndigheterna i ett enskilt medlemsland inte känner till och som kräver brottsutredning.

Regeringen understöder likaså de gemensamma utredningsgrupperna och rätten för Europols tjänsteinnehavare att i särskilda fall delta i grupperna i en stödfunktion.

Vid utredning av internationella brott kan gemensamma utredningsgrupper medverka till att effektivisera och påskynda utredningen. Att Europols tjänsteinnehavare deltar i arbetet ökar i hög grad utredningsgruppernas värde, i synnerhet tack vare att de analyser Europol utför direkt kan utnyttjas. De nationella myndigheterna i det land på vars område utredningen genomförs skall alltid leda det gemensamma utredningsgrupperna och besluta om olika åtgärder.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Initiativet till utvidgning av Europols behörighet i överensstämmelse med konventionens bilaga

Europol inledde sin verksamhet som självständig juridisk person i början av juli 1997, konstaterar utskottet. Enligt utskottet visade det sig mycket snabbt att det försvårar Europols verksamhet då det gäller att stödja medlemsländerna vid brottsutredningar om dess behörighet begränsas och att det till och med kan göra det omöjligt för Europol att stödja medlemsländerna i fråga om enskilda brott som ligger utanför Europols behörighet.

Enligt Amsterdamfördraget skall unionens mål vara att ge medborgarna en hög säkerhetsnivå inom ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

I slutsats nr 45 från Europeiska rådet i Tammerfors konstateras att Europol har en nyckelposition när det gäller att stödja brottsförebyggande åtgärder, analyser och utredningar i hela unionen. Europeiska rådet uppmanade rådet att ge Europol nödvändigt stöd och nödvändiga resurser.

Förvaltningsutskottet ställer sig bakom förslaget att Europols mandat utvidgas till att omfatta alla de brott som nämns i bilagan till konventionen.

Ändringen av Europolkonventionen genom utvidgning av Europolns behörighet till att omfatta alla former av allvarliga, internationella brott i allmänhet och genom att berätta Europol att anmoda ett medlemsland att påbörja en brottsutredning och att delta i gemensamma utredningenheter

Med hänvisning till motiveringen till statsrådets ståndpunkt understöder utskottet preliminärt en ändring av Europolkonventionen.

Utskottet anser att de planerade ändringarna innebär att de nationella myndigheternas brottsutredningar och samarbete avsevärt förbättras när de stödåtgärder som Europol tillhandahåller stärks. Europolkonventionen godkändes av riksdagen 1997 utifrån förvaltningsutskottets betänkande (RP 136/1997 rd; FvUB 28/1997 rd). I sitt betänkande framhåller utskottet att Europol enligt konventionen framför allt samlar in, analyserar och förmedlar uppgifter och inte har någon

kompetens att utöva offentlig makt i medlemsstaterna.

Utskottet anser i detta sammanhang preliminärt att de planerade ändringarna inte är problematiska med tanke på de synpunkter som framgår av betänkandet. Utskottet konstaterar att det alltid hör till de nationella myndigheterna i det land på vars område utredningen genomförs att leda de gemensamma utredningsgrupperna och att besluta om olika åtgärder.

Utskottet tar vid behov ställning till frågor som gäller ändringar i konventionen när det finns ny information om dem.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet omfattar regeringens ståndpunkt i saken.

Helsingfors den 21 september 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Pertti Turtiainen /vänst
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Rakel Hiltunen /sd
Valto Koski /sd
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Paula Lehtomäki /cent

Pekka Nousiainen /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /cent
Pekka Ravi /saml
Petri Salo /saml
Arto Seppälä /sd.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Ossi Lantto.